

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING CHET TILLARINI O'RGANISHDAGI ROLI

Sodiqova Sharifa Ikrom qizi

*Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda xorijiy til (ingliz tili) 3-kurs talabasi
Chirchiq davlat Pedagogika universiteti.*

Annatsiya: Ushbu maqolada oliy o'quv yurtlarida chet tillarini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy yo'nalishlari bo'lgan; -chet tillarini talabaga yondashgan holda eslab qolish funksiyasi, turli aqliy tarbiya usullaridan foydalanish va talabaga yo'naltirilgan dasturlar haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: yondashuv, funksiya, raqobatbardosh, pedagogik texnologiya, metodika, audiovizual, audial vositalar.

Bugungi globallashuv davr insoniyatning zamon bilan hamnafas odimlashini talab etadi. Shu boisdan, turli soha mutaxassislari o'z ona tilini mukammal bilish bilan bir qatorda, bir nechta xorijiy tillarda muloqot qila olishi maqsadga muvofiq.

Shu maqsadda chet tillarini o'qitish tizimini takomillashtirish choratadbirlari yuzasidan videoselektor yig'ilishlari muntazam o'tkazib kelinmoqda. Unda Davlatimiz rahbari "Mamlakatimizda xorijiy tillarni o'rgatish bo'yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo'ladigan yangi tizimni yo'lga qo'yish vaqti-soati keldi deb ta'kidlaydilar. Biz raqobatdosh davlat qurishni o'z oldimizga maqsad qilib qo'ygan ekanmiz, bundan buyon maktab, litsey, kollej va oliy o'quv yurti bitiruvchilari kamida 2 ta chet tilini mukammal bilishlari shart deb ta'kidlaydilar. Bu qat'iy talab har bir ta'lim muassasasi rahbari faoliyatining asosiy mezoniga aylanishi lozim", degan ta'kidlari sohadagi islohotlarni yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Kadrlar tayyorlash milliy dasturida, ko'p marotaba pedagogik texnologiyalarni, ularni o'quv muassalarimizga olib kirish zarurligi uqtirilgan. Xozirgi kundagi pedagogikaga bag'ishlangan adabiyotlarda «Pedagogik texnologiya», «Ta'lim texnologiyasi», «Innovatsion texnologiya» kabi tushunchalar ko'p uchrab turgani bilan ularning o'zbek tilidagi ta'rifi o'rganilmoqda. Xar qanday oliy o'quv yurtlarida ta'lim-tarbiya jarayonini zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan ta'minlash vazifasi pedagogdan bevosita ijodiy faoliyatni xamda ishlab chiqarishga tegishli bo'lgan soxa bilimlarini talab etadi.

Oliy o'quv yurtlarida chet tillarini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy yo'nalishlari quyidagilar bilan ifodalanadi:

-chet tillarini o'rganayotgan talabaning yodlashdan eslab qolish funksiyasiga o'tishi, ya'ni o'zlashtirilganini ishlatish imkonini beruvchi aqliy rivojlanish jarayoniga o'tishi;

-bilimning assotsiativ statistik modelidan aqliy xarakatni dinamik tarkibiy tizimlariga o'tish;

-o'rtacha bilimli talabaga yo'naltirilganlikdan o'qitishning tabaqalashgan va individuallashtirilgan dasturlariga o'tish;

-talabaning tashqi motivatsiyasidan ichki ma'naviy irodali tartibga solinishga o'tish.

Xozirda pedagogik texnologiyaning o'ziga xos tomoni shundan iboratki, unda o'quv maqsadlariga so'zsiz erishish o'quv jarayonida loyihalashtiriladi va amalga oshiriladi. Texnologik yondashuv, eng avvalo, yuzakilikda emas, balki rejalashtirilgan natijani amalga oshirish imkonini beruvchi konstruktiv, ko'rsatmali sxemada o'z ifodasini topadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyani pedagogika fanining alohida tarmogi sifatida yoki faqat ta'lim amaliyotini muqobillashtirishga yo'naltirilgan tizim deb qarash mumkin emas. Pedagogik texnologiya bu soxadagi nazariy va amaliy izlanishlarni birlashtirish doirasidagi faoliyatni aks ettiradi. Bugungi kunda fan-texnika rivojlanishi bilan inson faoliyati chegarasi nixoyatda kengayib boryapti. Yangi texnologiyalar kirib kelmoqda. Sifat o'zgarishlari shundan dalolat beradiki, endilikda yangi metodikalarni talab etadigan va ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib borayotgan, unga o'zining ma'lum xususiyatlarini joriy etadigan yangi texnikaviy, axborotli, audiovizualli, audial vositalar ham mavjud bo'lib, ular zamonaviy pedagogik texnologiyalarni real voqelikka aylantirdi.

Zamonaviy pedagogik texnologiya mohiyat-e'tibori jihatidan boshqa texnologiyalar bilan bir safda turadi, chunki ular ham boshqalari qatori o'z hususiy sohasiga, metodlari va vositalariga egadir. Biroq pedagogik texnologiya inson ongi bilan bog'lik bilimlar soxasi sifatida murakkab va xammaga ham tushunarli bo'lmagan pedagogik jarayonni ifoda etishi bilan ishlab chiqarish va axborot texnologiyalardan ajralib turadi. Uning o'ziga xos xususiyati – tarbiya komponentlarini mujassamlashtirganidir. Pedagogik texnologiya - bu ta'lim samaradorligini oshirish uchun qo'llan hamda pedagogika nazariyasi va amaliyotining barcha soxalari bilan o'zaro bog'lik bo'lgan o'qitish shakllari, metodlari, vositalari, unga yondashuvlar, tizimlar, konsepsiyalar, tendensiyalar, g'oyalarning fanlararo o'zaro birikib yagona majmua tarzida ifodalanishini bildiradi. O'qituvchi tomonidan har bir mashg'ulotni yaxlit xolatda ko'ra bilish va uni tasavvur etish uchun mashg'ulot jarayonini loyilashtirib olishi kerak. Bunda talabaga u tomonidan bo'lajak mashg'ulotni texnologik kartasini tuzib olishi katta ahamiyatga egadir, chunki mashg'ulotning texnologik kartasi har bir mavzu, har bir mashg'ulot uchun o'qitilayotgan predmet, fanning xususiyatidan, talabalarning ehtiyojidan kelib chiqqan holda tuziladi. Bunday texnologik kartani tuzish oson emas, chunki buning uchun o'qituvchi chet tili, pedagogika, psixologiya va axborot texnologiyalardan xabardor bo'lishi, shuningdek, juda kup metodlarni bilishi kerak bo'ladi. Har bir o'tiladigan mashg'ulotni rang-barang,

qizikarli bo'lishi avvaldan puhta uylab tuzilgan mashg'ulotning loyallashtirilgan texnologik kartasiga bog'liqdir.

Xulosa

Xulosa o'rnida shuni aytishimiz kerakki, texnologik yondashuv ishlab chiqarishdan olingan bo'lib, unda minglab texnologik jarayonlar loyihalashtirilgan. Ular ishlab chiqarishda kerakli natijalarga erishish garovi xisoblanadi. Bu texnologiyalarni qo'llash vaqtida xudud va ularning ijrochisi o'zgarsa ham, kerakli maxsulot chiqaveradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Putin, N.I. Cheksiz shakllar grammatikasida turkumlararo aloqalar: Dis.... doc. Filol. Fanlar / N.I. Pushina. - Izhevsk, 2001. - 330 p.
2. M.V.Lyakovitskaya, A.A.Mirol'yubov. O'rta maktabda chet tillarini o'qitish metodikasi. 2002, 145-158 betlar
3. X. Alimova. Nutq faoliyatining barcha turlarini kompleks tayyorlashda mashqlarning ahamiyati. No 6(73)-b.: 2020.